

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Илази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

СПРЕМА СЕ НА БАЛ.

Шала у једној појави, с певањем, по Ј. Ј. Станковском за српску позорницу удесио Ј.

ОСОБА:

Тима Смушић Добриновић.

Збива се у смушићевој соби.

(Наставак.)

И тај је фризер прави нитков: узме ми педесет новчића. А кудре ми се већ разкламитале, ма да још нисам ни завирио у бал. (Виче кроз прозор). Чујеш ли, Јуло, куварице! Види тамо негде газдарицино гвожђе за бреновање косе, — угреј га, бога ти, па ми га донеси! Шта? Хоћу ли водити и какву девојку? — Него, да шта ти мислиш. Похитај само, тако ти душе, јер ћу се закаснити! . . . Не можеш да га нађеш? Али ја сам га данас видио на столу! — Ено га, тамо је на пећи. Брже, брже! (Измакне се). И њу баш копка да зна с киме ћу ја ићи на бал. Мораћу јој измислити ма какво женско име и какво лепо презиме, јер иначе не ће моћи заспати од радозналости.

Док она спреми гвожђе, да ја не дагубим, већ да скинем ове блатњаве чамце с ногу, па да обучем моје штафлетнице. (Оде иза шпанског зида, и тамо пресвлачи ципеле, — иза зида говори). Шта је сад опет да не могу! — Аха, узео сам леву место десне. Тако је то кад човек што ради на врат на нос, па још кад си заљубљен до ушију, кад ти крвца ври као шампањер, а срце клокоће као самовар. Кажу људи, да заљубљен човек нема четврте даске у глави. Ја сад немам ни једне даске у глави; у мојој је глави само Ленка, — Ленка и ништа друго. (Међу тим је обукао ципеле, изиђе иза зида и онако расејан узме из ормана

плаветну шнуфтихлу, па је везује на врат. Шећући се по соби говори непрестано). Али ништа за то. Кад се оженим, све ће то бити друкчије. (Виче кроз прозор). Шта је с тим гвожђетом? А кога се беса смејеш? — Шта ми је то на образу? Та то је, то се зове „Schönheitsflaster“. Е, па није чудо, од куд би ти и знала за тако fine ствари! Али дај га већ једанпут. (Кроз прозор пружи му се грнало, оно дугачко, кукасто гвожђе, којим се растурује жар). Ето ти сад белаја, — а шта ће ми то грнало! — То је било на пећи, а друго ништа? — Не може бити! — А где си ти још видила, да се ко бренује грналом! — Потражи дер мало боље, наћи ћеш ти већ оно гвожђе, што се отвара као маказе (Показује претима, па се онда одмакне од прозора). Баш си ти право грнало!

И та моја газдарица одскитала се баш вечерас; да богме шта се ње тиче мој бал. А у њеном орману стоји мој фрак. Ко зна, хоће ли их ова мућурла још и наћи. Боже, боже, ово је да човек пукне од једа. А где су ми врага те чисте џепне мараме? (Узме из ормана савијену белу женску капицу и не гледајући шта је, стрпа је у џеп). А где ми је бркомас? (Тражи по столу). Не знам куд сам га део! (Све испретура по столу, у томе се преврне свећа и угаси. Мрак). Ето сад ми је још само то требало. Не види се ни прста пред очима, а жигица ни од ко-

рова. (Виче кроз прозорчић). Хеј, Јуло, дај ми једну жигицу, угаси ми се свећа. Шта?! Немате ни једну. Онда, ево, припали ми свећу на огњу. — Већ се угасио?! — Сто му врага! Ево ти 10 новчића, отрчи таки по једну кутијицу жигица; — али не, извади ми најпре фрак и цилиндар. — Питаш где је?! Та ено га тамо у газдарицином орману, обешен је с десне стране. (Почивка). Не можеш да нађеш? Али, Јуло, та и слепац би натрапао на фрак, а цилиндар је још лакше наћи, он је у великој кутији на орману, има му скоро по аршина. — Нашла си? Ха, хвала Богу — јер ђаво би те однео да ниси, — а каплара би одмах нашла, је ли! — Шта велиш: каплар је са свим нешто друго! Хајде,

(Свршиће се.)

нека је тако као што ти кажеш. И опозиција мора кадгод да попусти. — Једва један пут, дај амо! (Узима кроз прозорчић кутију са шеширом и неку шарену реклу). А сад трчи по жигице! (Измакне се). Хвала Богу! Фрак могу и сад обући, (облачи реклу), па ћу га после наместити, да лепо стоји. А сад треба да се умјем. (Загрне руке и мало с водом пере образ из лонца у који је пре пала кутија виксом). Човек ако хоће на први поглед да учини добар утисак, ваља да је лепо умивен, очешљан и обучен. А ја сам у томе погледу за мене сигуран. (Брише се убрусом, — образ му остане сав црн). — Сад мора бити да изгледам као каква девојка. Што јесте, јесте, нисам се никада толико мучио са тоалетом као данас!

Српско народно позориште.

ГЛАВНА СКУПШТИНА 17. (29.) ЈУНА 1885.

(Наставак.)

Управни одбор јавља најпосле, да је премедо тај рачун и да га је нашао у свом реду.

Узима се на знање и за супер-ревизију тога рачуна, а тако исто и за рачуне за даљу годину дана, изашиљу се чланови: др. Јован Велимировић, Андрија М. Матић и Марко П. Шилић.

Уједно се по предлогу управнога одбора и према одлуци скупштинској од 31. маја 1879. бр. 11. — Г. С. одређује управитељу Димитрију Ружићу за његов труд и рад награда од 400 фр.

Бр. 5. Управни под бр. 78. — У. О. о. г. подноси извештај рачунских супер-ревизора г. Андрије М. Матића, Мите Коде и Милана А. Јовановића, који су лањском главном скупштином под бр. 7. и 8. — Г. С. ех 1884. изаслани. Исти супер-ревизори под 15. (27.) јуном о. г. јављају, да су прегледали и у реду нашли како рачуне главне благајне срп. нар. позоришта од 1. маја 1883. до 1. маја 1884., што их је водио књиговођа Арон Поповић и благајник Данило Манојловић, тако и рачуне позоришне дружине од 1. маја 1883. до 20. маја 1884., које је водио управитељ исте дружине Димитрије Ружић.

Узима се на знање и дотичним рачунарима издаје се опросница за поменуте рачуне.

Бр. 6. Прочита се извештај управитеља Димитрија Ружића о раду и путовању српске народне позоришне дружине од 20 маја 1884 до 8

маја 1885. (Извештај овај штампан је у целини у 7. и 8. броју овога листа. У)

Извештај овај узима се на знање, а управитељу изјављује се захвала и признање на дојакшоњем шестогодишњем савесном управљању над позоришном дружином.

Бр. 7. Управни одбор под бр 75 — У. 90. о, г. подноси извод из рачуна главне благајне о приходу и расходу од дворане срп. нар. позоришта од 1 маја до 31 децембра 1884.

По том изводу износи:

Приход	622 ф. — н.
Расход	194 „ 92 „

Чист приход 428 „ 08 „

Од тога чистог прихода припада овоме друштву. 383 ф. 02 н.

а сувласнику дворане Данилу Манојловићу	45 „ 06 „
---	-----------

Свега 427 „ 08 „

Узима се на знање.

Бр. 8. Приступи се обнови трећине чланова управнога одбора у смислу §. 13. устава друшвеног.

Као најстарији по избору имали би да иступе ови чланови:

1. У позоришном одеску:

Др. Јован Суботић у Земуу (са замеником Илијом Ползовићем, који је умрљо); др. Михаило

Полит-Десанчић; Јован Ђорђевић у Београду (са замеником Ф. Обркнежевићем); и Јован Бошковић у Београду, (са замеником А Сандићем).

II. У економском одсеку:

Тира М. Попојић, Александар Адамовић, Мита Кода и Тура Стојковић.

Сви ови чланови бирају се на ново, а на место умрлог Илије Ползовића бира се Коста Рајић за заменика дру Јовану Суботићу.

Бр. 9. Управни одбор под бр. 80. — У. О. о. г. подноси прорачун за српско народно позориште од 1. маја до 31. децембра о. г. и прорачун за целу годину 1886.

По првом прорачуну износио би:

I. Приход позоришне дружине . . .	14.880 ф. 99 н.
„ централне управе . . .	2.249 ф. 34 н.
Свега	17.130 ф. 33 н.
II. Потреба позоришне дружине . . .	14.887 ф. — н.
„ централне управе . . .	2232 ф. —
Свега	17.119 ф. —

Кад се одбије потреба од прихода, остаје сувишка 11 фор. 33 новч.

По другом прорачуну за годину 1886. износио би:

I. Приход позоришне дружине . . .	21.350 ф. —
„ централне управе . . .	3.656 ф. 11 н.
Свега	25.006 ф. 11 н.
II. Потреба позоришне дружине . . .	22.890 ф. —
„ централне управе . . .	2.103 „ —
Свега	24.993 ф. —

Кад се одбије потреба од прихода, показује се сувишка 13 фор. 11 новч.

Подносећи оба ова прорачуна скупштини на одобрење, јавља уједно управни одбор, да је позвао Д. Ружића, да и даље врши управитељске дужности, но да је он одлучно одговорио, да ту дужност, која му јако смета његовом глумачком напредовању, а и због неприлика, које му се са више страна чине, више не може обављати, али да је вољан овом народном заводу и даље послужити по силама својима као глумац и редитељ.

Према томе стању ствари, а и према стању фонда позоришног и по свестраном испитању наших позоришних и новчаних прилика, нашао је управни одбор у интересу самог позоришта за најбоље, да предложи скупштини, да се Димитрију Ружићу, као редитељу, повери глумачко-уметничка страна управе, а за административно-економну струку да се постави деловођа са годишњом платом од 800 фор. и да му се одреди у име путнога трошка и дневница 160 фор. Обе те своје стављене су и у прорачун.

Одношаји редитеља и деловође једног према

другом и према управном одбору, као и њихов делокруг одредио би се посебним статутотом.

На место деловође да се распише стечај и да се од њега тражи кауција у износу годишње му плате.

Оба предложена прорачуна одобравају се и управни се одбор упућује, да их се у свему придржава.

Предлог о подели управе између редитеља и деловође и о постављању деловође усваја се у целисти и управни се одбор упућује, да га изврши.

Дојакошњи управитељ Д. Ружић умољава се, да до избора деловође води као и до сада управу над позоришном дружином.

Бр. 10. Управни одбор под бр. 79. — У. О. о. г. подноси на одобрење правила за глумачки пензион фонд и јавља, да је том пензион фонду ударио темељ још године 1872. подначеонок друштвени г. А. Хаџић, који је за оснивање тога фонда поклатио 500 фор., који су му одређени били у име награде за бесплатно обављање привремене управитељске дужности.

Осим тога давале су и две представе у корист том фонду, и то једна у Вршцу 27 дек. 1884., а друга у Панчеву 19 марта 1885. Представа у Панчеву донела је 126 фор. чиста прихода и та је свота управном одбору и послата, а чист приход од представе у Вршцу износи 115 ф. 40 н., али месни одбор вршачки није ту своту још овамо послао, ма да је на то позван био.

Према томе пензион глумачки фонд износи сада 741 фор. 40 н. што ће да се посебно води, и у тај фон улазиће и сви добровољни прилози, годишњи прилог из прорачуна, завештаји, приходи од представа, проценти од глумачких плата и сваковрсни други прилози, који се на ту цел одреде.

Узима се на повољно знање, а у скупштини прочитана правила одобравају се и гласе овако:

„Правила за пензион фонд

за чланове српског народног позоришта у Новоме Саду.

§. 1. Оснива се пензион фонд за чланове српске народне позоришне дружине у Новоме Саду.

Фонд овај својина је „Друштва за српско народно позориште.“

Фондом тим рукује управни одбор „Друштва за српско народно позориште.“

(Свршиће се.)

ЛИСТИЋИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

* (*Сељани у позоришту.*) (Свршетак.) Отпоче се други део „Маркове сабље“, који је сеоска публика гледала и пратила с најживљом пажњом. Кад дође последња слика: „Срби око Белог Орла“, позоришни збор поче певати српску народну химну. Одмах је све, и мушко и женско, поустајало на ноге, те саслушало химну с правим пијететом.

Кад се представа свршила, представљачи су поздрављени опет одушевљеним пљескањем, и народ поче скромно и у највећем реду и тишини излазити из позоришта.

Њезино Величанство Краљица, при поласку из позоришта, изјавила је своје највише задовољство како позоришној управи, која је приредила оваку представу, тако и начелнику округа београдског, који је са своје стране живо припомогао, да се ова свечаност што лепше и свечаније изведе. Њезино Величанство Краљица, интересујући се живо за наш сеоски свет, свакад је похађала саборе и опште сеоске светковине по околним селима. Ово је била једна лепа прилика, да и наш сеоски свет из околних села, походивши представу у славу имендана Њезинога Величанства, учини овако скупа захвално подворење и честитку својој светлој краљици.

Једно одељење војничке музике, које беше за ову представу стављено позоришту на расположење, изиђе међу тим на балкон испред позоришне зграде, те поздрави одлазак Њенога Величанства химном. После химне војничка музика засвира народно коло, као походњу сељачким гостима, што беху већ сви изишли из позоришта и прекрилили целу просторију између позоришне зграде, споменика и апотеке Ђурићеве. Народ се одмах на то ухвати у коло. За часак се похвата неколико кола. Највеће и најлепше беше оно пред лицем самога споменика. Музика је одевирала с балкона неколико игара, те је народ весео и задовољан играо.

Многи београђани, и на колима и пешице, заустављали су се те дуго гледали ово народно весеље, које беше узело прави облик сеоскога сабора, што се искупуља о црквеним славама и заветинама код сеоских цркава и записа. За цело је многи гледалац и нехотице помислио у себи: како би било лепо и како би самоме месту доликовало, кад би ова представа народнога позоришта била почетак редовноме сабору, на који би се сваке године у овај дан искупљао народ из околних села на овом истом месту, те се провеселио у славу онога имена, које носи тај

споменик и у славу имендана високе покровитељке српске уметности.

Вредно је да споменемо још и ово: На представи су била два Француза — обојица професори, што ради свога проучавања путују по овим крајевима. Дознали смо с поуздане стране, да су ти људи били, тако рећи, очарани овом представом и свечаношћу. Пре свега они су се изненадили кад су видели, да је српски сељак еманципован више него икоји сељак у свету. Што се тиче наше сеоске ношње, не могу ти људи доста да се нахвале: како су боје живе, сликовито и укусно сложене, те налазе, да би вредило изаслати нарочите њихове академијске сликаре, који би верно пресликали српско народно ношиво, као углед лепоте и оригиналности. Највише су се пак изненадили, кад су, после војне музике, која је још једном отевирала химну па отишла, сеоски момци потегли иза појаса своје фрулице, па наставили свирати, а сав остали сеоски народ играти — чак до пред вече. Њима се учинило невероватно и непојмљиво, да у једнога народа може бити толико развијен укус за музику и игру, која их је занела како својом оригиналношћу тако и народним духом, што кроз њу провејава.

Народ се, као што рекосмо, веселио, играо пред позориштем до шест сахата пред вече, најпре уз војну музику, а после уз своју народну фрулицу. За тим се најлак развишао својим кућама.

Ми од своје стране захваљујемо управи народнога позоришта на приређивању ове представе за наш сеоски свет. Она је, као што знамо, уобичајила да даје у очи Св. Саве нарочите бесплатне представе за децу из основних београдских школа. Од прогласа краљевине, тог епохалног дана у најновијој српској историји, она је уобичајила, да приређује нарочите представе и војницима наше стајаће војске, људима махом из села. Сад пак видесмо је, где даде нарочиту представу ђацима и сељачком народу из околних села. Из свега тога можемо извести, да управа нашег народног позоришта тежи показати сваком приликом: да наше народно позориште није само по имену *народно*, него и у самој ствари. Таква тежња заслужује заиста свако признање. Г.

УМЕТНОСТ.

(*Матејко.*) Како јављају пољске новине, додворши је Иван Матејко велику слику св. апостола словенских *Ђурила и Методија*. Лица у светих апостола пуна су израза, а боје су дивне.

Издаје управа српског народног позоришта.